

Sygn. akt XV C 842/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 października 2013 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku XV Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Agata Wojciszke

Protokolant: sekr.sąd. Justyna Trzeciak

po rozpoznaniu w dniu 19 września 2013 r. na rozprawie w Gdańsku

sprawy z powództwa P. A.

przeciwko Skarbowi Państwa (...)i Gminie (...)

o ustalenie

I. oddała powództwo,

II. zasądza od powoda P. A. na rzecz każdego z pozwanych - Skarbu Państwa(...)i Gminy (...)kwoty po 1.200 zł (jeden tysiąc dwieście złotych) tytułem zwrotu części należnych kosztów postępowania,

III. odstępuje od obciążenia powoda kosztami postępowania w pozostałym zakresie.

UZASADNIENIE

W pozwie nadesłanym do Sądu Rejonowego w Wejherowie w dniu 27 grudnia 2010, doprecyzowanym pismem z dnia 1 kwietnia 2011 Ik. 18/, P. A. wniósł

o ustalenie, że A. A.nabył przejęte z mocy reformy rolnej gospodarstwo rolne o ogólnym obszarze 22 ha 99 arów 29 m⁽⁽²⁾⁾ położone w W..

W uzasadnieniu powód wskazał, że w dniu 6 grudnia 1945 A. A. nadano na mocy dekretu z dnia 6 września 1944 o przeprowadzeniu reformy rolnej gospodarstwo rolne o obszarze 27,5 ha położone w miejscowości W., gmina S., powiat M.; objął je w posiadanie i użytkowanie, odbudowując budynki siedliskowe i doprowadzając do kultury i wartości rolnej w drodze inwestycji

1 zasiewów; gospodarował na nim bez zakłóceń do 23 września 1947.

W wykonaniu dekretu o reformie rolnej wskazane gospodarstwo zostało uwidocznione w księdze wieczystej (...) K. 9 z dniem 11 marca 1947 jako mienie Skarbu Państwa przejęte z reformy rolnej, po czym z przejętego na cele reformy rolnej areалу gruntów wydzielono obszar 33,42 ha i dnia 11 kwietnia 1947 przekazanoA. A.. W dniu 23 września 1947, po dokonaniu remontu domu mieszkalnego, odbudowania stodoły, chlewu, kurnika i wybudowaniu budynku gospodarczego, po zbiorach, A. A. został wezwany do Urzędu Ziemskiego, gdzie w obecności i na życzenie pułkownika Ludowego Wojska Polskiego A. K.pod groźbą uwięzienia i zagrożenia życia został zmuszony do złożenia oświadczenia, iż zrzeka się przyznanego mu gospodarstwa wraz z częściami składowymi i pożytkami na rzecz pułkownika A. K.. Ten jednak nie objął gospodarstwa w posiadanie, lecz wyjechał do Palestyny i pozostał w Izraelu.

W tej sytuacji, uważając, że oświadczenie o przekazaniu gospodarstwa zostało wymuszone wbrew jego woli, A. A. zwrócił się o anulowanie ewentualnych uprawnień nieobecnego pułkownika LWP. Mimo to 23 marca 1948 Powiatowa Komisja Ziemska bez anulowania przydziału z dnia 11 kwietnia 1947 poinformowała go, że przyznane mu gospodarstwo wobec rozbudowy portu W. zostanie rozparcelowane. Do nowej księgi wieczystej KW(...)nie przeniesiono już stanu prawnego wynikłego z przydziału gospodarstwa z dnia 11 kwietnia 1947 na rzecz A. A.; w dacie wnoszenia pozwu część działek geodezyjnych dawniej wchodzących w skład przyznanego A. A. gospodarstwa pozostawała w obrębie miasta W., nie została rozparcelowana i pozostawała w gestii miasta jako mienie Skarbu Państwa.

Powód jako spadkobierca A. A. ma interes prawny w uzyskaniu wnioskowanego pozwem orzeczenia ze względu na pierwszeństwo w prawach nabycia pozostałości działek przy ich oferowaniu do zbycia.

Wobec ustalenia wartości przedmiotu sporu na kwotę 229.929 zł sprawa przekazana została, postanowieniem z dnia 31 sierpnia 2011 /k. 38/, Sądowi Okręgowemu w Gdańsku.

W odpowiedzi na pozew, nadesłanej w dniu 13 lutego 2012, Skarb Państwa -(...), zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa, wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda kosztów procesu.

W pozwany zaprzeczył wszystkim nieprzyznanym twierdzeniom powoda, wskazał, że przytaczane przez powoda twierdzenia nie znajdują odzwierciedlenia w przedłożonych dokumentach, np. w zakresie okoliczności złożenia oświadczenia o zrzeczeniu przydzielonego gospodarstwa. W przypadku, gdyby czynność zrzeczenia we wskazanych w pozwie okolicznościach miała miejsce, dla zniesienia skutków prawnych złożonego oświadczenia konieczne byłoby uchylenie się od jego skutków prawnych, w terminie wynikającym z przepisów kodeksu cywilnego (art. 88 § 1 kc), który to termin niewątpliwie bezskutecznie upłynął. Powód nie wykazał też, że wydano decyzję o nadaniu gospodarstwa w trybie przepisów o przeprowadzeniu reformy rolnej (akt nadania) na grunty objęte żądaniem pozwu. Ewentualne przydzielenie gospodarstwa stanowi podstawę do objęcia w posiadanie nieruchomości rolnej, ale nie zastępuje urzędowego poświadczenia własności w postaci dokumentu nadania ziemi i inwentarza.

Według pozwanego powód nie ma interesu prawnego w ustaleniu, którego dochodzi -z przedłożonego odpisu księgi wieczystej wynika, że Skarb Państwa zachował tytuł prawny do obszaru o powierzchni zaledwie ok. 1 ha; jeżeli natomiast chodzi o pierwszeństwo przewidziane w przepisie art. 34 ust. 1 ustawy o gospodarce nieruchomościami - dotyczy ono, co do zasady, właścicieli lub spadkobierców zbywanej nieruchomości, którzy zostali pozbawieni własności w drodze legalnych czynności państwa o charakterze władczym; z twierdzeń pozwu wynika natomiast, że wyzucie poprzednika prawnego powoda z przydzielonej nieruchomości nastąpiło w drodze czynu niedozwolonego.

W piśmie nadesłanym w dniu 30 kwietnia 2013 /k. 380-381/ powód wskazał, że domaga się ustalenia, że A. A., urodzony(...), nabył z dniem 6 grudnia 1945, z potwierdzeniem nabycia dnia 11 kwietnia 1947, nieruchomości przejęte na cele reformy rolnej po byłym właścicielu P. P., położone w W., w gminie S., powiat morski, w skład których wchodziły:

- siedlisko gospodarstwa oznaczone w chwili nabycia numerami parcel(...), (...) i (...), dokumentowanymi w księdze wieczystej KW(...), później oznaczone numerami działek geodezyjnych(...) z KW nr (...),(...)z KW nr (...) oraz (...) - stanowiące własność Skarbu Państwa co do działek (...), a w pozostałym zakresie - własność Gminy(...);
- nieruchomości rolne, będące aktualnie własnością Gminy(...), oznaczone numerami (...) z KW nr (...) oraz(...) (...), a także(...)z KW (...), (...)z KW (...)
- nieruchomości będące własnością Skarbu Państwa stanowiące działki geodezyjne (...) z KW nr (...).

Powód wniósł także o wezwanie do udziału w sprawie jako współpozwananej Gminy(...).

Postanowieniem z dnia 24 maja 2013 /k.44i/ Gmina(...)została wezwana do udziału w sprawie w charakterze pozwanego.

W odpowiedzi na pozew, nadesłanej w dniu 14 czerwca 2013 /k. 455-456/ pozwana Gmina (...)wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na jej rzecz kosztów procesu.

Pozwana potwierdziła, że A. A.do dnia 23 września 1947 był użytkownikiem gospodarstwa, które zostało mu przekazane na mocy dekretu o reformie rolnej. Tego jednak dnia Powiatowa Komisja Ziemska oddała nadane mu gospodarstwo w powiernictwo obywatelowiA. K., informując jednocześnie, że zwrot wszelkich poniesionych na gospodarstwo nakładów obciąża A. K.i do niego o zwrot należy występować. Wskazane gospodarstwo nie zostało nigdy nadane przez Powiatową Komisję Ziemską A. A.Aktem Nadania, który to akt przenosił własność z dotychczasowego właściciela na nowonabywcę i był podstawą do wystąpienia z wnioskiem do ksiąg wieczystych o wpisanie nabywcy jako właściciela.A. A.wystąpił w dniu 23 marca 1948 do Powiatowej Komisji Ziemskiej, aby ta zwróciła mu gospodarstwo rolne po obywatelu niemieckim P. P., w odpowiedzi na co poinformowano go o braku możliwości zwrotu gospodarstwa ze względu na planowane rozparcelowanie go na budowę osiedla rybackiego.

Pozwana wskazała też, że powód nie ma interesu prawnego w uzyskaniu orzeczenia ustalającego prawo lub stosunek prawny, bowiem okoliczności faktyczne, na tle których powód występuje z żądaniem, nie uzasadniają wystąpienia z tym powództwem - pozwana nabyła sporne działki, zinwentaryzowane jako mienie ogólnonarodowe podlegające komunalizacji, nieodpłatnie z mocy prawa na podstawie decyzji Wojewody (...); ze zgromadzonych decyzji i zapisów w księgach wieczystych wynika, że Skarb Państwa zachował tytuł prawny do nieruchomości, które zostały nabyte przez pozwaną powództwo winno zatem zostać oddalone jako nieuzasadnione.

W piśmie nadesłanym dnia 13 lipca 2013 /k. 485/ powód wskazał, że po wpisie dnia 11 marca 1947 własności przedmiotowych nieruchomości do księgi wieczystej jako nabytych z reformy rolnej na rzecz Skarbu Państwa, miesiąc później - z dniem 11 kwietnia 1947, nastąpiło potwierdzenie przez Urząd Ziemski nabycia gospodarstwa z areалу byłego właściciela P. P.na rzeczA. A.. W dokumentach zmian gruntowych nieruchomości miasta W. znajduje się adnotacja o usunięciu ze zbioru dokumentów księgi wieczystej przedmiotowego aktu nadania, jednak jego istnienie potwierdzają zaszczości historyczne w postaci domagania się od A. A.pod groźbą utraty życia oświadczenia woli o zrzeczeniu się nadanego mu gospodarstwa na rzecz pułkownikaA. K., który przyznanego mu w powiernictwo gospodarstwa nie objął nigdy w posiadanie. Do usunięcia dokumentów z akt księgi wieczystej doszło po tym, jak A. A.zwrócił się, w dniu 23 marca 1948, do Powiatowej Komisji Ziemskiej o zwrot gospodarstwa. Tytuł następczego nabycia (powołana w odpowiedzi na pozew decyzja Wojewody (...) z lat 90-tych XX wieku) nie pozbawia poprzedniego właściciela uprawnień wynikających z art. 34 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 o gospodarce nieruchomościami do pierwszeństwa nabycia przedmiotowych nieruchomości jako tego, który został ich pozbawiony przed dniem 5 grudnia 1990. Stanowisko powoda utrwała nadto, jak wskazał powód, eksczepcja do przywoływanej w decyzjach wojewody ustawy z dnia 10 maja 1990 - przepisów wprowadzających ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych zawarta w art. 7, wskazująca, że nabycie mienia przez gminę w trybie wskazanym decyzjami wojewody nie może naruszać praw osób trzecich, to jest byłych właścicieli we wskazanym wyżej zakresie.

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

Powód P. A. jest synem i spadkobiercąA. A., urodzonego w dniu(...) w S., zmarłego w dniu(...)w G..A. A.otrzymał orzeczenie Państwowego Urzędu Repatriacyjnego - Oddziału G. w S. z dnia 2 sierpnia 1945 potwierdzające jego zawodowe kwalifikacje, które mogły służyć za podstawę do przydzielenia mu do użytkowania i zarządu działki ogrodniczo - sadowniczej na obszarze województwa (...).

W wykazach osiedlonych w Powiecie (...)w gospodarstwach poniemieckich repatriantów i przesiedleńców, sporządzonych w latach 1945-1947 przez Państwowy Urząd Repatriacyjny, znajduje się potwierdzenie nadania A. A.jako przesiedleńcowi, w dniu 6 grudnia 1945, przepisanego na Skarb Państwa na mocy dekretu z dnia 6 września 1944 o przeprowadzeniu reformy rolnej gospodarstwa rolnego

o obszarze 27,5 ha, którego poprzednim właścicielem był Niemiec P. P., w miejscowości W., gm. S.. Wśród zachowanych w Archiwum Państwowym w G. akt brak natomiast decyzji nadania tego gospodarstwa ojcu powoda, chociaż w dokumencie wystawionym przez Starostwo (...) Oddział Rolnictwa

1 Reform Rolnych, z dnia 25 kwietnia 1950, znalazło się stwierdzenie, że „gospodarstwo rolne położone w W. poP. P. o ogólnym obszarze 33,42 ha dnia 11 kwietnia 1947 przydzielone zostało ob.A. A.” (odnotowano również, że „uchylono akt nadania ob. J. Ł.”). Wymieniony dokument zawiera też informację, że ojciec powoda był użytkownikiem wymienionego gospodarstwa do dnia 23 września 1947, kiedy to Powiatowa Komisja Ziemska oddała je w powiernictwo obywatelowi A. K., ten zaś, pomimo kilkakrotnego wezwania nie stawił się do zrobienia obrachunku z ob. A. z tytułu wkładów w gospodarstwo. Ojciec powoda znajduje się na wykazie osób, które zrzekły się gospodarstw w okresie od 19 sierpnia do 30 listopada 1947; opłacił jednak ubezpieczenie gospodarstwa na rok 1947.

W dniu 23 marca 1948 Powiatowa Komisja Ziemska powiadomiła ojca powoda, że mimo niezgłoszenia się A. (A.) nie może zwrócić mu gospodarstwa, gdyż Biuro Odbudowy powiadomiło starostwo, że na skutek rozbudowy portu(...)gospodarstwo po P. P.zostanie rozparcelowane na osiedle rybackie. Wniosek o zwrot zgłosił również były właściciel P. P. co także stanowiło przeszkodę do „uskutecznienia przydziału stałego”. W prywatnych zasobach rodziny powoda nie zachowały się żadne dokumenty dotyczące spornego gospodarstwa - wszystko, co mogłoby odzwierciedlać jego historię, spłonęło w czasie pożaru domu w grudniu 1982.

Dowód:

- postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku z 22 11991 - k. 5,
- postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku z 7 VI2001 - k. 6,
- zaświadczenie z 91X2009 - k. 4 / 85-86,
- dowód ubezpieczenia za rok 1947 - k. 164,
- opinia biegłego w zakresie geodezji - k. 154, 155,
- częściowo przesłuchanie powoda P. A. - k. 125 /126.

Zapisy zawarte pierwotnie w księdze gruntowej prowadzonej dla W. przeniesione zostały następnie do księgi wieczystej nr(...)prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Wejherowie - ujawniony był w niej, od 26 maja 1933, P. P., następnie od dnia 11 marca 1947, na podstawie zaświadczenia i wniosku Wojewódzkiego Urzędu Ziemskiego(...)z dnia 30 lipca 1946, Skarb Państwa Polskiego.

W latach 1949, 1968, 1971, 1977 i 1979 uaktualniano numery działek wchodzących w skład gospodarstwa. W spisie złożonych do zbioru dokumentów ujęto - w lipcu 1957 -decyzję z dnia 15 maja 1957 i dokument nadania ziemi; zostały one jednak wykreślone ze spisu, a w ich miejsce wpisano plan sytuacyjny podziału gruntu. Ojciec powoda powoływał się - ubiegając się o pożyczkę na najpilniejsze potrzeby w gospodarstwie - na dowód nadania nr(...)

Obecnie działki ujawnione uprzednio w księdze wieczystej nr(...)objęte są -w zakresie 14,3120 ha - dalszymi 67 księgami wieczystymi prowadzonymi przez Sąd Rejonowy w Wejherowie (między innymi (...). (...), (...), (...), (...), (...)) i (...)), należą tak do pozwanego Skarbu Państwa, jak i pozwanej Gminy(...). Zmiany w zakresie areалу gospodarstwa P. P.odzwierciedlają mapy katastralne i inna dokumentacja zachowana z katastru pruskiego, które należy wpasować w obecny obszar map ewidencyjnych.

Dowód:

- księga gruntowa gminyW.- k. 20-22,

- księga wieczysta(...)- k. 23-25,
- akta księgi wieczystej (...) - k. 126-130,
- wniosek o udzielenie pożyczki - k. 163,

- opinia biegłego w zakresie geodezji - k. 153-159 z załącznikami z k. 165-254, uzupełnieniami z k. 307-309, 334-336 i 352-354,

- załącznik nr 24 do opinii biegłego w zakresie geodezji - k. 343-345.

Przedstawione ustalenia faktyczne Sąd poczynił w oparciu o zgromadzone dokumenty, prawdziwość których nie była kwestionowana przez strony i nie budziła wątpliwości Sądu, opinię biegłego w zakresie geodezji, a także częściowo zeznania powoda. Opinia biegłego, po jej kilkukrotnym uzupełnieniu i doprecyzowaniu, nie pozostawiała żadnych wątpliwości co do jej rzetelności i fachowości, została sporządzona w oparciu o niezbędną specjalistyczną wiedzę i potrzebne do jej opracowania doświadczenie zawodowe, przy zachowaniu najwyższych standardów staranności. Oceniając zeznania powoda Sąd miał na uwadze to, że oparte były one przede wszystkim na relacji innych osób - w chwili użytkowania przez A. A. spornego gospodarstwa powód był dzieckiem, nie miał też wglądu w dokumenty, z których mogło wynikać prawo będące przedmiotem żądania pozwu; ponadto zeznaniom powoda można przypisać brak precyzji w zakresie definiowania podstaw posiadania spornego gospodarstwa i formalności, które zostały dochowane w związku z jego objęciem (powód praktycznie wymiennie używa pojęć 'nadano', 'przekazano', 'przepisano' czy 'przydzielono')

Tak poczynione ustalenia prowadzą do wniosku, że powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z przepisem art. 189 kpc powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny.

Przedmiotem ustalenia, którego ostatecznie domagał się powód, jest prawo własności siedliska objętego aktualnie księgami wieczystymi (...), nieruchomości rolnych ujawnionych w księgach wieczystych Sądu Rejonowego w Wejherowie (...), (...) i (...) oraz działek z księgi wieczystej(...), które miał nabyć jego poprzednik prawny. Gdyby powód zdołał wykazać pozbawienie jego poprzednika prawa własności spornych nieruchomości, możliwe byłoby przesądzenie o jego przynależności do kręgu osób z pierwszeństwem w ich nabyciu w razie zbywania osobom fizycznym, bowiem zgodnie z przepisem art. 34 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 o gospodarce nieruchomościami w przypadku zbywania nieruchomości osobom fizycznym i prawnym pierwszeństwo w ich nabyciu (...) przysługuje osobie, która (...) jest poprzednim właścicielem zbywanej nieruchomości pozbawionym prawa własności tej nieruchomości przed dniem

5 grudnia 1990 albo jego spadkobiercą, jeżeli złoży wniosek o nabycie przed upływem terminu określonego w wykazie, o którym mowa w art. 35 ust. 1. Powyższe przesądza

o istnieniu interesu prawnego powoda w dokonaniu żądanego ustalenia; powództwo nie zasługuje jednak na uwzględnienie ze względu na to, że powód nie wykazał, że jego poprzednikowi istotnie przysługiwało wskazywane przez niego prawo.

Zgodnie z przepisami dekretu Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego z dnia

6 września 1944 o przeprowadzeniu reformy rolnej na cele tej reformy przeznaczone miały być - między innymi - nieruchomości ziemskie będące własnością obywateli Rzeszy Niemieckiej, nie-Polaków i obywateli polskich narodowości niemieckiej, które bezzwłocznie, bez żadnego wynagrodzenia w całości, przeszły na własność Skarbu Państwa z przeznaczeniem na cele przeprowadzenia reformy rolnej (art. 2 i 1). Minister Rolnictwa

1 Reform Rolnych miał objąć niezwłocznie zarząd państwowy nad przejętymi nieruchomościami ziemskimi, delegowani przez niego pełnomocnicy sporządzić mieli, przy współudziale komitetów folwarcznych, dokładny spis objętych nieruchomości wraz z inwentarzem, dokonać ich zabezpieczenia i usunąć dotychczasowych właścicieli (art. 6 i 7), a gminne komisje reformy rolnej przeprowadzić miały spisy uprawnionych do korzystania z reformy rolnej (art. 9), po czym dokonywany miał być faktyczny podział ziemi. Nowoutworzone gospodarstwa nie miały w zasadzie przekraczać 5 ha ziemi średniej jakości, gospodarstwa ogrodniczo - warzywnicze nie miały przekraczać 2 ha (art. 12).

Stosownie do § 12 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 1 marca 1945 w sprawie wykonania dekretu Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego z dnia 6 września 1944 o przeprowadzeniu reformy rolnej wpis prawa własności na rzecz Skarbu Państwa nieruchomości ziemskich przeznaczonych na cele reformy rolnej następował na wniosek właściwego wojewódzkiego urzędu ziemskiego; nabywcy ziemi mieli być wprowadzani w posiadanie ziemi po zatwierdzeniu projektu podziału i wydzieleniu działek, mieli otrzymywać również dokumenty nadania ziemi i inwentarza z podpisem pełnomocnika powiatowego dla spraw reformy rolnej i komisarza ziemskiego, które to dokumenty stanowiły tytuły własności nadanej działki i stanowiły podstawę dla dokonywania wpisów praw własności księgach hipotecznych (§ 33).

Mimo wzmiankowania w odnalezionych dokumentach archiwalnych „zasiedlenia” gospodarstwa czy jego „przydzielenia” ojcu powoda, brak w nich śladu dokumentu „nadania ziemi”, o jakim mowa w przywołanych przepisach, brak też stosownego wpisu w księdze gruntowej, później wieczystej. Nie sposób podzielić poglądu powoda, że po tym, jak jego ojciec wystąpił w roku 1948 o zwrot gospodarstwa, z księgi wieczystej usunięto dokumenty potwierdzające nadanie ziemi A. A.. Rzekome usunięcie dokumentów znajduje odzwierciedlenie jedynie jako wykreślenie ze spisu złożonych do zbioru dokumentów: decyzji, niewiadomej treści, z dnia 15 maja 1957 i dokumentu nadania ziemi, o nieznanym numerze, złożonego jednak, podobnie jak wymieniona decyzja, w dniu 10 lipca 1957. Trudno upatrywać w tych dokumentach aktu nadania ziemi brakującego ojcu powoda, a później jego następcem prawnym -A. A., ubiegając się o pożyczkę na najpilniejsze potrzeby w gospodarstwie, powoływał się na dowód nadania nr(...), co oznacza, że dokument, który wskazywał, pochodził prawdopodobnie z roku 1945; zbieżne jest to ze wskazaniem powoda, że gospodarstwo nadano jego ojcu w dniu 6 grudnia 1945. Powód wskazuje również, że do nadania doszło na mocy dekretu z dnia 6 września 1944 o przeprowadzeniu reformy rolnej, nie wyjaśnia jednak, dlaczego jego powierzchnia odbiegała od norm wskazanych w powołanym wyżej rozporządzeniu w sprawie wykonania dekretu o przeprowadzeniu reformy rolnej, nie wskazuje też na żadne inne przewidziane w rozporządzeniu etapy prowadzące do ostatecznego nabycia nieruchomości. Nade wszystko zaś trudno spodziewać się, by ojciec powoda złożył do zbioru dokumentów w roku 1957 akt nadania mu ziemi, skoro ani wcześniej, ani później, aż do swojej śmierci w roku 1960 nie był w stanie wykazać swojego prawa własności i stan ten trwał także w stosunku do powoda do daty zamknięcia rozprawy.

Akt nadania jako dokument potwierdzający prawo do nadawanej ziemi pojawia się przy tym we wzmiance dotyczącej J. Ł. - wskazanie to dotyczy wprawdzie uchylenia takiego aktu, nigdzie jednak nie ma mowy o wydaniu go później ojcu powoda, mimo że wskazuje się na „przydzielenie” mu gospodarstwa i to, że był jego „użytkownikiem”. W tej sytuacji, niezależnie od obiektywnych trudności dowodowych, brak podstaw, by uznać że ojciec powoda A. A.nabył wskazywane przez powoda nieruchomości stanowiące obecnie własność pozwanych. Powództwo jako niezasadne zostało zatem oddalone, o czym na mocy art. 189 kpc orzeczono w punkcie pierwszym sentencji wyroku.

Stosownie do wyrażonej w przepisie art. 98 kpc zasady odpowiedzialności za wynik procesu przegrywający sprawę powód winien zwrócić wygrywającym ją pozwany koszty niezbędne do ich celowej obrony; koszty te wyniosły w rozpoznawanej sprawie po 7.200 zł na rzecz każdego z pozwanych. Ze wskazań powoda wynika, że poniesienie tak znacznych wydatków przekracza jego możliwości - przesłanki, które legły już u podstaw częściowego zwolnienia powoda od kosztów sądowych uzasadniają, zdaniem Sądu, zastosowanie wobec niego dobrodziejstwa przepisu art. 102 kpc. Zgodnie z jego treścią w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Poniesienie przez powoda, obok części wpisu, kosztów zastępstwa procesowego pozwanych w łącznej wysokości 2.400 zł należy uznać za odpowiednio odzwierciedlające

wskazaną zasadę odpowiedzialności za wynik procesu i zabezpieczające interesy pozwanych, nie powinno przy tym przekraczać możliwości

powoda. Na mocy powołanych przepisów w punkcie drugim sentencji wyroku Sąd zasądził zatem na rzecz każdego z pozwanych kwotę 1.200 zł i - w punkcie trzecim sentencji wyroku - orzekł o odstąpieniu od obciążenia powoda kosztami postępowania w pozostałym zakresie.